Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org http://bg03.moew.government.bg/

Доброволческа методика за мониторинг на костенурки по проект „Костенурки, птици и растения в Западна България"

Описание на локалитет Земенски пролом – Полска Скакавица

Данни за формуляра: местност „безименен полуостров на река Струма срещу водопад и село Полска Скакавица"; область Кюстендил, *ЕКАТТЕ:* 57319, *Община:* Кюстендил, *Код община: KNL29; NUTS: BG41; РУГ – Кюстендил; РИОСВ – Перник; Държавно горско стопанство - ДГС „Кюстендил".; Биогеографски район – континентален; Мястото попада в – „не попада в ЗТ"; Други защитени територии: Натура 2000 – „пЗЗО BG 00001012 „Земен""*

Слиза се на спирка Скакавица в Земенски пролом. С пътническия влак това е първата или втората спирка в Земенски пролом след град Земен (първата понякога е пак в пролома при кариерата – зависи дали влака спира там – счита се закрита). Слиза се на спирката и се тръгва на юг по ж-п линията. Минава се през един тунел – 150 метра и може да си вземете фенерче, но се вижда края му и е светло. Откъм реката има пътека, която го заобикаля, но е силно обрасла. <u>След тунела има вдясно кантонче и чешма и поляни – потенциално място за бивакуване!</u> После се пресича по ж-п моста река Струма, влиза се в още един тунел – 115 метра. (При минаване през тунелите – следете разписанията които сме дали да не се засечете с влак, заслушвайте се в линиите дали издават звук от идващ влак, сега не си спомням дали тунелите по тази линия имат ниши за скриване макар че съм минавал много пъти през тях, но в краен случай ако човек бъде хванат в тунела от влак и не успее да се измъкне няма нужда се паникьосва просто трябва се легне отсрани до ръба на тунела и да се махнат раници или други стърчащи неща и да се сложат в краката или над глават пак в тази позиция, риска е някой да ти се изпишка отгоре).

Веднага след последния тунел, като се излезе от ж-п изкопа се тръгва вдясно и се качва на десния скат на ж-п линията откъм реката и се тръгва в обратна посока на досегашното движение. Няма ясно очертани пътеки и предстои най-трудният участък. <u>Силно стръмен и труден за преминаване!</u> С къси диагонали и лека обща посока косо на билото трябва да се изкачи стръмен и сипеесто/каменист склон обрасъл с храсти и ниски дървета над току що преминатият тунел. Цели са де достигне най-ниската точка на билото, затова се катери леко по диагонал. Горе по билото върви слабо очертана и обрасла, но все пак ясна пътечка по която се тръгва към края на

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org http://bg03.moew.government.bg/

полуострова/меандъра. Когато се достигне района за обхождане се включва GPS устройството, записва се часа във формуляра и започва обхождането по трансекта.

Пътя до мястото общо е 1.7 км. , а площта на местообитанието за обхождане е 12 хектара.

От билото гледката към Скакавишкия водопад е върха.

Алтернативни маршрути:

Алтернатива 1. – От спирка Полска Скакавица се тръгва на север по ж- п линията. Върви се стига се ж-п мост на река Струма. Пресича се. Срещу вървящия ж-п линията влиза в тунел в стръмен планински склон, а вдясно на изток от ж-п линията има железни бараки. От дясната страна на бараките, между тях и реката тръгва добре утъпкана пътечка. На същото място леко вдясно от пътечката надолу към реката има малка постоянно течаща чешма с чучур с питейна вода. Пътеката изкачва склона на планината с леви и 2 десни завоя склона на серпентини и 1 участък изкачване нагоре. В горната част тръгва след завой на ляво по стар черен път. В горната част достига ловен заслон. След него се върви около 40 метра успоредно на почвения път за кариерата от село Ръждавица и се стигат стари черен път спускащ се в посока река Струма косо на склона и на страничното било спускащо се към полостровчето с костенурките (всичко е добре да се огледа предварително на гугък ърт преди да се отиде на терен). Върви се по черният път, който леко завива вдясно и се излиза на поляни сред храстите. Оттам леко вляво на юг се излиза посока посока билото (в началото има стари пътища) и се върви надолу докато се стигне острото било преди полуострова над ж-пто. Оттам се върви както при основния маршрут. Дължината 3.7 км. Денивилацията не е голяма 180 м. Може да се бивакува при ловния заслон от който чешмата с водата е на 10-на минути.

Алтернатива 2. – Само при ниски води на река Струма и изявено маловодие!!! След първия тунел се свива покрай кантончето по пътеката за водопад Полска Скакакавица. Тя върви водоравно по сенчест склон над река Струма и едобре очертана и посещавана от туристи. Стига се до поляните под водопада, където може да се бивакува. Водата за пиене е или при кантончето или горе над водопада в махала Полска Скакавица. Освен това се пресича малко преди водопада и малко

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org http://bg03.moew.government.bg/

карството поточе – не знам дали става за пиене. Костенурките се достигат като се пресече Струма (само при ниска вода!!!) точно срещу водопада. От гарата до поляните при водопада е към 40 мин без никакви качвания и слизания е лесен маршрут и стига водата в Струма да е ниска – после и лесно се стига до хабитата. Най – лесният вариант при ниски води.

Алтернатива 3. Пътя за кариерата - С автомобил се взима черният път за кариерата в пролома от село Ръждавица. Ако се тръгне от Ръждавица пътя първо близо до самото село пресича дълбоката долина на Шегава, излиза в склона и пресича билни части, после минава вече доста нависоко над долината на Струма през 2-ве по плитки долини и достига билото на меандъра срещу Полско Скакавишкият водопад. Това е ориентира за слизане пеша надолу. В страничните долини преди това може да се търсят места за бивак. Като се стигне биллото по него надолу се стига до върха на полуострова не места по успоредни черни пътища в началото (в най-горната част), после по терен без път. До същото изходно място на пътя може да се стигне и от кариерата в долината – но там ж-п спирката е закрита, но тя е на 15 минути пеша от гара Полска Скакавица (1км и 150 метра, но се пресича 350 метрво тунел). Приблизително разстоянието е 2 км, а до полуострова от кариерата 4 км. Вода трябва да има на кариерата.

Алтернатива 4.Пътя от водопада и махалата над него (само при ниска река Струма) с автомобил – Тръгва се от къщите на Полска Скакавица при асфалтовото шосе от Ръждавица. По черен път вървящ първо хоризонтално после правещ завой надолу по склона се върви, докато черния път не завие вдясно и хоризонтално. Оттам се тръгва по овчарски пътеки право надолу по посока на махалата над водопада – тя се вижда ясно. На едно място се пресича през по голям и добре оформен черен път (началото на този път е същата махала от която сме тръгнали но друга точка и е що годе проходим за автомобили ама рисковано ако не са джип), който си прави серпентини. Слизаме до махалата над водопада и после по пътеката под водопада, където има сгодни поляни за лагер. Чешмите с вода с в махалата над водопада. Костенурките се достигат като се пресече Струма (само при ниска вода!!!) точно срещу водопада. От асфалта до поляните пеша е 2.5 км денивилацията 270 м.

Вариант	Заминава	Пристига	Категория	Прекачвания	Времетраене	Коментар
1	05:32	08:27	КПВ	1	02:55	

Гара/Спирка	Влак	Състав	Заминава	Пристига

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България” се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

СОФИЯ » РАДОМИР	КПВ50231	**05:32**	07:00
РАДОМИР » **СКАКАВИЦА**	КПВ60213	07:25	**08:27**

Вариант за печат | Карта на маршрута

2	07:55	09:56	БВ	0	02:01
3	10:20	12:44	ПВ	1	02:24
4	12:50	15:12	КПВ	1	02:22
5	15:15	17:17	МБВ	1	02:02
6	17:00	19:07	БВ	1	02:07
7	18:40	21:04	КПВ	1	02:24
1	**04:51**	**07:10**	**КПВ**	**1**	**02:18**

Гара/Спирка	Влак	Състав	Заминава	Пристига
СКАКАВИЦА » РАДОМИР	КПВ60210		**04:51**	05:43
РАДОМИР » **СОФИЯ**	КПВ50230		05:48	**07:10**

Вариант за печат | Карта на маршрута | Цени

2	07:52	10:02	БВ	0	02:09
3	10:18	12:53	КПВ	1	02:34
4	12:03	14:24	КПВ	1	02:20

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

5	14:35	16:50	КПВ	1	02:14
6	16:42	19:16	КПВ	1	02:33
7	18:29	20:43	БВ	0	02:13

Билети

Тарифа	2 клас(лв.)	1 клас(лв.)
РЕДОВНА ТАРИФА	6.50	8.10
НАМАЛЕНА (50%) ТАРИФА	3.25	4.85
НАМАЛЕНА (50%) ТАРИФА*	3.25	4.85
ОТИВАНЕ И ВРЪЩАНЕ**	11.70	14.60

Пътуване на малки групи (от 3 до 6 души)

Тарифа (за 1 пътник)	2 клас(лв.)	1 клас(лв.)
РЕДОВНА ТАРИФА	5.50	6.90
НАМАЛЕНА ТАРИФА (деца от 7 до 10г.)	2.75	3.45

Разписания за тунела

1	08:10	09:00	КПВ	0	00:50

Гара/Спирка	Влак	Състав	Заминава	Пристига
ЗЕМЕН » КЮСТЕНДИЛ	КПВ60213		**08:10**	**09:00**

Вариант за печат | Карта на маршрута | Цени

2	09:39	10:30	БВ	0	00:51
3	12:27	13:17	КПВ	0	00:50

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

4	14:55	15:45	КПВ	0	00:50
5	17:01	17:50	КПВ	0	00:49
6	18:50	19:40	БВ	0	00:50
7	20:47	21:38	КПВ	0	00:51

1	**04:18**	**05:07**	**КПВ**	**0**	**00:49**

Гара/Спирка	Влак	Състав	Заминава	Пристига
КЮСТЕНДИЛ » ЗЕМЕН	КПВ60210		**04:18**	**05:07**

Вариант за печат | Карта на маршрута | Цени

2	07:18	08:08	БВ	0	00:50
3	09:37	10:35	КПВ	0	00:58
4	**11:30**	**12:19**	**КПВ**	**0**	**00:49**
5	14:00	14:51	КПВ	0	00:51
6	16:08	16:58	КПВ	0	00:50
7	17:55	18:46	БВ	0	00:51

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org http://bg03.moew.government.bg/

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org http://bg03.moew.government.bg/

Алтернатива 1

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

Алтернатива 3

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org http://bg03.moew.government.bg/

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org http://bg03.moew.government.bg/

Алтернатива 4

Проект BG03.SGS-18 „Костенурки, птици и растения в Западна България" се финансира по договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-33-71/ 17.07.2015 г.на Програма BG03 по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.
www.eeagrants.org *http://bg03.moew.government.bg/*